

gelig blev grebet af de borgerlige ordførere med kyshånd. Og så skal vi altså åbenbart have skylden for, at den debat overhovedet kom i gang.

Jeg vil altså bede om, at vi lige får sat tingene på plads igen og får gjort det fuldstændig klart, hvad det her handler om. Det handler om, at vi ved afslutningen af denne debat desværre må konstatere, at Socialdemokratiet og regeringen ikke er indstillet på at gå til regeringskonferencen og meddele, at de danske undtagelser står fast.

Man er godt nok indstillet på at tage til regeringskonferencen og oplyse, at der er disse danske forbehold i det, der blev vedtaget ved folkeafstemningen den 18. maj, men man er ikke til sinds at nedlægge veto – sådan må det jo forstås – i forhandlingerne er man ikke til sinds at nedlægge veto imod forslag, der underminerer eller helt fjerner de danske forbehold. Så er man indstillet på at gå i forhandling og lave et nyt traktatforslag, hvor de danske forbehold forsvinder. Anderledes kan svaret ikke forstås.

Hvis jeg har fortolket det forkert, ville jeg da være glad for det, men anderledes kan det altså ikke forstås.

Peter Duetoft (CD):

Under denne afslutningsdebat bør der være ét emne, som overskygger alle andre. Man kan jo godt tvivle lidt, når man hører, hvad det egentlig er, vi beskæftiger os med her, og hvor mange detaljer der bliver hevet frem. Men der er ét emne, der er så alvorligt, at det bør overskygge alle andre, og det er naturligvis krigen i Bosnien.

Vi står altså ved denne afslutningsdebat med krig i Europa nogle få tusinde kilometer væk fra vore grænser. Vi har danske soldater og dansk personel derude, folk, der gør et fantastisk stykke arbejde, men altså danskere i første linje i en af de mest blodige konflikter i Europa i mange årtier.

Så er det jo fantastisk, at dette Folketing kan bruge så meget tid på så mange forskellige små detaljer, som i virkeligheden både denne debat og de sidste dage herinde har vist. For Bosnienkonflikten er så alvorlig, at den faktisk må rejse et af de største spørgsmål herinde, nemlig et moralsk spørgsmål om, hvad det egentlig er, der foregår: en etnisk udrensning, et folkemord: uskyldige mennesker – børn, kvinder, mænd, ældre, unge – der bliver myrdet hver eneste dag. Og det rejser et moralsk spørgsmål af dimensioner for os, for det bryder nemlig i virkeligheden med det, der blev sagt efter Anden

Verdenskrig: at man aldrig igen måtte se folkemord i Europa, at man aldrig igen måtte se etnisk udrensning, at seks millioner jøders død var nok for Europa, og at man ikke ville se en gentagelse.

Og så oplever vi altså i dag et folkemord, og vi oplevede for nogle få halve år siden, at der i det danske fjernsyn i to dage var billeder fra kz-lejre, og derefter var de ting glemt.

I virkeligheden sidder vi i dag tilbage med et problem, som man ville nægte kunne opstå igen, for alle havde givet løfte om, at det ikke måtte ske.

Det moralske problem bliver sat i relief af Enhedslistens snak om militarisme og krav om nedrustning og krav om hvad som helst på et tidspunkt, hvor vi ved, at uskyldige mennesker på Balkan kun kan blive reddet via militær magt – og det ved vi jo: Hvis ikke vi aften efter aften i fjernsynet vil se disse ulykkelige hændelser, så er man nødt til fra verdenssamfundets side at forsvare de mennesker, der risikerer at blive udryddet. Og det er altså ikke slangebøsser, man skal bruge; det er våben og derfor også militaristiske midler, som det hedder på venstrefløjen. Men prisen for ikke at have dem ville være en accept af, at man kan udrydde folk.

Der rejser sig mange andre spørgsmål om Bosnien:

Har vi ikke lovet for meget i forhold til, hvad vi er villige til at holde? Har alle talerne i FN ikke været flotte ord, hvor det så begyndte at knibe, da der skulle handling til? Var det ikke sådan, at også vestlige magter i Sikkerhedsrådet var med til at udstede garantier, som de i praksis ikke selv ville leve op til? Er det ikke et moralsk problem for os alle sammen i de kommende år? Er den internationale beslutningsproces god nok? Er det rimeligt, at EU og FN arbejder så langsomt, som de gør? Og er det ikke på tide, at FN i virkeligheden får den styrke, der var tiltænkt FN i den oprindelige traktat, nemlig egne fredsbevarende tropper? Er det ikke den måde, vi er nødt til at tænke på nu?

Og man bør vel også se tilbage på erfaringerne:

Godkendte vi opløsningen af Jugoslavien for hurtigt? Var det ikke sådan, at vi hovedkulds væltede os ud i en opdeling af et land uden at have garantier for minoriteter, og uden at have garantier for grænser, hvilket så førte til dette folkemord?

Jo, der er mange gode grunde til, at Bosnien skal være i fokus, for vi har også skyld i, hvad